SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 319/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [redacted], [redacted], [redacted], a [redacted], [redacted], [redacted], oboch zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Podobom, Námestie sv. Anny 3, Trenčín, proti postupu Okresného súdu Prešov sp. zn. 4Tp/70/2022 z 19. januára 2024, ako aj postupu a uzneseniam Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Tpo/3/2024 a sp. zn. 1Tpo/4/2024 z 30. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu bola 20. marca 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov, ktorou sa domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 a základného práva podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) z 19. januára 2024, ako aj postupom a uzneseniami Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) z 30. januára 2024 uvedenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia žiadajú uznesenia krajského súdu zrušiť. Žiadajú, aby bolo krajskému súdu prikázané vo veci znovu konať a sťažovateľov bezodkladne prepustiť z väzby na slobodu, priznať im primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur od okresného súdu a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Národnej centrály osobitných druhov kriminality Prezídia Policajného zboru, oddelenia Východ, odboru finančného vyšetrovania (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: PPZ-178/NCK-OFV-VY-2022 z 9. novembra 2022 bolo sťažovateľom vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin legalizácie výnosu z trestnej činnosti

podľa § 233 ods. 2 písm. a), ods. 4 písm. c) a ods. 5 písm. a) a b) Trestný zákon (ďalej len „TZ“). Následne uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu č. k. 4Tp/70/2022-55 z 11. novembra 2022 bol sťažovateľ [redacted] vzatý do väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestný poriadok (ďalej len „TP“) a zároveň uznesením č. k. 4Tp/70/2022-39 z 11. novembra 2022 vzal do väzby sťažovateľa [redacted] z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c).

3. Prokurátor 9. januára 2024 podal žiadosť o predĺženie lehoty väzby do 8. augusta 2024. Sťažovatelia zároveň podali 4. januára 2024 žiadosť o prepustenie z väzby.

4. Okresný súd po výsluchu sťažovateľov vydal uznesenia sp. zn. 4Tp/70/2022 z 19. januára 2024 týkajúce sa:

a) Sťažovateľa [redacted], v ktorom v zmysle § 76 ods. 2 a 3 TP predĺžil sťažovateľovi lehotu väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) TP do 8. mája 2024. Zároveň v zmysle § 79 ods. 3 TP zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby. Podľa § 80 ods. 1 písm. b) TP neprijal písomný sľub sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c) nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sťažovateľ podal ihneď po vyhlásení proti tomuto uzneseniu sťažnosť.

b) Sťažovateľa [redacted], v ktorom v zmysle § 76 ods. 2 a 3 TP predĺžil sťažovateľovi lehotu väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. a) a c) TP do 8. mája 2024. Zároveň v zmysle § 79 ods. 3 TP zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby. Podľa § 80 ods. 1 písm. b) TP neprijal písomný sľub sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c) nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sťažovateľ podal ihneď po vyhlásení proti tomuto uzneseniu sťažnosť.

5. Uvedené uznesenia okresného súdu mali byť odôvodnené okresným súdom, tak ako odôvodňoval rozhodnutia týkajúce sa väzby sťažovateľov doteraz. Materiálne podmienky väzby boli preskúmané a ich existencia zistená dvomi uzneseniami krajského súdu z 19. decembra 2023 (uznesenie č. k. 4Tpo 34/2023-1049 a č. k. 4Tpo 36/2023-1186), pričom zistený skutkový stav je podkladom rozhodovania aj teraz. Okresný súd konštatoval, že u oboch sťažovateľov i naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) TP. Podľa sťažovateľov však tento názor nie je ničím podložený a zároveň navrhujú okrem iných inštitútov nahradenia väzby aj elektronické sledovanie.

6. Sťažovatelia namietajú, že vyšetrovanie neprebieha urýchlene. Okresný súd vyhovel návrhu prokurátora len čiastočne a väzbu predĺžil len o tri mesiace do 8. mája 2024, hoci prokurátor žiadal predĺženie o šesť mesiacov. Prokurátor prisľúbil vypočutie konkrétnych svedkov a vyhodnotenie posudku znalca Hromeka do začiatku februára 2024. Okresný súd neakceptoval ako dôvod predĺženia výsluchy bližšie nešpecifikovaných svedkov a stotožnil sa s argumentáciou sťažovateľov, že počet vypočutých svedkov (štyria) od posledného rozhodovania o väzbe (10. novembra 2023) je nízky a nezodpovedá potrebe urýchleného konania.

7. Krajský súd v uzneseniach z 30. januára 2024 zamietol sťažnosť prokurátora aj sťažovateľov a uznesenia okresného súdu potvrdil, pričom vychádzal z argumentácie okresného súdu, od ktorej sa neodklonil.

II.

8. Argumentácia sťažovateľov spočíva v tvrdení, že:

a) uznesenia okresného súdu z 19. januára 2024 sú arbitrárne a neuvádzajú nič, čo by odôvodňovalo verejný záujem na zásahu do osobnej slobody vzhľadom na prezumpciu neviny. Nie je dôvod predlžovať väzbu sťažovateľov a nevyhovieť im v nimi navrhovaných alternatívach;

b) okresný súd používa voči sťažovateľom stále tie isté argumenty, ako vo svojich skorších rozhodnutiach;

c) vyšetrovanie neprebieha urýchlene, keď počet vypočutých svedkov je malý a vypočúvanie prebieha pomaly, s čím sa napokon okresný súd stotožnil;

d) krajský súd v uzneseniach z 30. januára 2024 sa držal argumentácie okresného súdu a taktiež rozhodol arbitrárne.

III.

III.1. Vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu:

9. Sťažovatelia disponovali v zmysle § 79 ods. 3 TP opravným prostriedkom (sťažnosťou), ktorú aj využili. Poskytnutie ochrany v prípade potenciálneho porušenia dotknutých práv v danom prípade spadalo do právomoci inštančne nadriadeného súdu, teda krajského súdu ako súdu sťažnostného, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

10. Ústavný súd vzhľadom na uvedené zistil, že existuje dôvod podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému postupu okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. Vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniam krajského súdu:

11. Podstatou ústavnej sťažnosti v tejto časti petitu je tvrdené porušenie práva na osobnú slobodu (čl. 47 ods. 1 ústavy), právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 ústavy a nesprávne uvedený aj čl. 50 ods. 2 ústavy) postupom krajského súdu z 30. januára 2024.

12. Pokiaľ ide o napádaný čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 ústavy, tak tie sa na väzobné konanie nevzťahujú. Preto pokiaľ ide o čl. 48 ods. 2 ústavy, medzi napadnutým postupom a uzneseniami krajského súdu a čl. 48 ods. 2 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

13. Pokiaľ ide o čl. 50 ods. 2 ústavy, ten sa týka prezumpcie neviny a k nej absentuje aj primerané odôvodnenie, v dôsledku čoho ústavný súd ústavnú sťažnosť vo vzťahu k čl. 50 ods. 2 ústavy odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde (rovnako III. ÚS 699/2022).

14. Pokiaľ ide o ústavnou sťažnosťou namietajúce porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 1 ústavy, bolo nedostatočne špecifikované a vo vzťahu k ústavnej sťažnosti týkajúcej sa väzby abstraktné. Medzi napadnutým postupom a uzneseniami krajského súdu a obsahom čl. 17 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol ústavný súd reálne dospieť k záveru o jeho porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov vo vzťahu k čl. 17 ods. 1 ústavy odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

15. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti spomenuli v jedinej vete, že došlo k porušeniu ich základného práva na zákonného sudcu a základného práva na obhajobu, čo však nielenže neuviedli v petite ústavnej sťažnosti, ale v rámci odôvodnenia sa tomu absolútne nevenovali. V dôsledku toho sa tejto námietke ústavný súd nemal dôvod venovať, a preto ju odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde (rovnako III. ÚS 699/2022).

16. Ústavný súd je viazaný petitom ústavnej sťažnosti, kde bolo úlohou sťažovateľov jasne a zrozumiteľne špecifikovať, čo napádajú, aké ich práva mali byť porušené a čoho sa domáhajú.

17. Zároveň ústavný súd podotýka, že nie je povinný ani oprávnený si domýšľať, ani hádať, ako a čo v rámci ústavnej sťažnosti sťažovatelia zamýšľali. Pre účely predloženia jasného a zrozumiteľného podania boli zastúpení advokátom.

18. Pri krajskom súde už popri napadnutom postupe označili aj konkrétne uznesenia týkajúce sa rozhodnutí o sťažnostiach proti uzneseniam okresného súdu o trvaní väzby, pričom tieto uznesenia krajského súdu žiadali zrušiť, prikázať krajskému súdu opätovne konať a sťažovateľov prepustiť z väzby na slobodu.

19. Ústavný súd napriek už uvedenému uvádza, že okresný súd (dve uznesenia sp. zn. 4Tp/70/22 z 19. januára 2024) aj krajský súd (uznesenia č. k. 1Tpo3/2024-1359 a č. k. 1Tpo/4/2024-1383 z 30. januára 2024) sa primerane vyjadrili k namietaným prieťahom v konaní napriek tomu, že šlo o prípravné konanie a sám sťažovateľ pomalý postup v rámci konania nevyčítal súdom, ale vyšetrovateľovi, z čoho vyplýva neopodstatnenosť jeho námietky prieťahov vo vzťahu ku konajúcim súdom. Okresný súd v uvedených uzneseniach uviedol, že v priebehu konania sa materiálne podmienky väzby nielenže nezmiernili, ale ďalšími výsluchmi a zabezpečením listinných dôkazov ešte posilnili. Ústavnému súdu napokon neprináleží vyhodnocovať väzobné dôvody. Okresný súd v uvedených uzneseniach uviedol, že počet vypočutých svedkov je nízky a nezodpovedá potrebe urýchleného konania vo veci. V dôsledku toho nevyhovel žiadosti prokurátora o predĺženie väzby o 6 mesiacov a predĺžil ju len o 3 mesiace, pričom ako ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že na základe príkazu okresného súdu sp. zn. 4Tp/70/2022 z 15. apríla 2024 boli toho dňa obaja sťažovatelia prepustení na slobodu. Krajský súd sa v uvedených uzneseniach stotožnil s prístupom a závermi okresného súdu a sťažnosť prokurátora a zároveň sťažovateľov zamietol.

20. K námietke sťažovateľa, že krajský súd v uvedených uzneseniach opakovane odkazuje na odôvodnenie napadnutých uznesení okresného súdu, ústavný súd len dodáva, že je samozrejmé, že krajský súd nebude duplicitne uvádzať argumentáciu okresného súdu, pretože ich uznesenia z významového hľadiska tvoria jeden celok (I. ÚS 336/2016, III. ÚS 447/2016).

21. Ústavný súd konštatuje, že záver, ku ktorému krajský súd dospel, nemožno na základe už uvedeného označiť za svojvoľný (arbitrárny). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti jeho uznesení.

22. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2024

Peter Molnár
predseda senátu